

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2020

Marking Scheme

Croatian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

Pažljivo pročitajte cijeli tekst i odgovorite na pitanja iz svih triju dijelova. Na pitanja odgovorite svojim riječima, a odgovori neka se temelje na tekstu. Svi odgovori moraju biti na hrvatskome jeziku.

1. dio

[30 bodova]

U potrazi za srećom

1. Gospođa koju povremeno viđam na ulici natjerala me da mislim o sreći.
2. Jer, ta mi se žena čini sretnom, i svaki put kad je ugledam, ja se u to iznova uvjerim. Gospođa nije više mlada; raspitao sam se malo o njoj i doznao da joj je već blizu osamdeset godina. Ali ne izgleda tako: pokreti su joj živahni, oči joj kruže naokolo, a glava se okreće za svakim zanimljivim prizorom. Još više, dok hodam za njom po pločniku, jako me podsjeća na djevojčicu: maše ona torbicom, malo cupka u hodu, vedro se smješka kad ugleda nešto što je zabavi ili raznježi.
3. Moram odmah otkloniti svaku sumnju: u gospođinoj je glavi — ako i to želite znati — sve u redu, njezino veselo ponašanje ne dolazi odatle što ne bi bila svjesna tegobe života. Obratno, uvjeren sam da je ona sve te tegobe odavno shvatila, pa i iskusila, ali ih je uspjela prevladati, te zato sad vedro gleda na stvari i uživa u svakoj sekundi svojega hoda po pločniku.
4. Sad je već čitatelju jasno zašto me ta žena zainteresirala. Uvijek je neobično vidjeti nekoga tko je očito sretan, tko je, ukratko, postigao ono za čim svi mi težimo. Jer, ja se, naravno, tako ne osjećam uvijek, pa ne mogu, a da ne zavidim onome tko je uvijek sretan. I, ne mogu, a da se ne pitam kako se sreća postiže. Zato povremeno hodam za onom starom gospođom, gledam je i mozgam.
5. Promatrajući tu gospođu i premećući po glavi ono što sam dosad mislio o sreći, prisjetio sam se kako sam i prije ponekad na pločniku znao susresti nekoga za koga bi mi se učinilo da je sretan. Prebirući tako po uspomenama, došao sam napokon do zaključka da sam sve sretno ljude što sam ih ikada vidio uvijek nalazio samo na ulici. Tako sam na kraju stvorio uvjerenje da na misao o sreći čovjek i može doći samo na ulici.
6. Kad se malo bolje pogleda, to i nije posve nelogično. Jer, na tu ideju ne možemo doći u obitelji, s obzirom na to da ondje odviše dobro poznajemo ljude, pa znamo da oni nisu sretni čak ni onda kad tako izgledaju; iza radosna izraza na njihovu licu uvijek možemo razabrati brigu i sumnju. Isto tako, ideju sreće nismo mogli pobrati ni među prijateljima: predobro znamo što te prijatelje muči, pa ako nam se na trenutke učini da su sretni, smjesta ćemo posumnjati u njihov zdrav razum, jer ćemo povjerovati da su zanemarili svoje životne nevolje, koje su nam sami povjerili. Nismo sreću mogli upoznati ni u literaturi i na filmu; dapače, naučili smo da upravo po odnosu prema sreći

razlikujemo dobru umjetnost od loše: tamo gdje se u sreću sumnja, imamo posla s pravom umjetnošću, a tamo gdje se u nju vjeruje, zacijelo je posrijedi kič.

7. Tako onda ostaje samo ulica kao mjesto koje nas može poljuljati u uvjerenju da sreća na svijetu ne postoji i pružiti nam primjere sretnih osoba. Ondje, doduše, vidimo i mnogo nesreće, ali nesreća je nešto što ionako očekujemo od života. A sreća nas — sreća na ulici — zbunjuje i tjera da o njoj mislimo.
8. Tjera i mene, pa zato uviđam kako ona gospođa o kojoj ovdje sve vrijeme govorim nipošto nije jedina sretna osoba koja se može na ulici sresti. Zahvaljujući njoj — zahvaljujući metežu što ga je ona izazvala u mom svjetonazoru — ja sam razvio sposobnost da uočim i druge sretne ljude.
9. Neki mladi parovi što ih viđam na pločniku doista su sretni: dovoljno je promotriti njihove oči, njihove pokrete, zapaziti da im sve oko njih svjedoči o njihovoj ljubavi, pa da se u tu sreću povjeruje. Isto to mogu tvrditi o nekim ljudima — obično starije dobi — što stoje na ulici i razgovaraju, pričajući viceve ili se prisjećajući nekih zajedničkih pustolovina; po tome kako tapšu jedni druge po ramenu vidi se da su sretni. I, da ih tko pita, oni bi to svakako i potvrdili.
10. Kao što je meni potvrdila ona stara gospođa. Jednom sam, naime, stupio s njom u razgovor, pa sam je otvoreno upitao je li sretna. Rekla mi je da jest, povremeno. To me malo zbunilo, ali sam se onda, srećom, sjetio da postavim još jedno pitanje. Upitao sam je događa li se to možda na ulici. Značajno me pogledala i potvrdila.
11. I, tada mi je puklo pred očima. Objasnilo mi se ono što od tada u sebi zovem *gospođin poučak*: sreća nije stanje, nego je trenutak. A za takav trenutak ulica i jest najprimjerenije mjesto. Jer, na ulici čovjek nije nigdje, nego se kreće između dva mjesta. Ako na tim mjestima ima brige i tjeskobe, na ulici ih nema. Ulica je čista sloboda, tu je čovjek kao bačena lopta što slobodno leti, kao strijela iz luka, kao jabuka što pada sa stabla ispunivši svoju svrhu. Na ulici čovjek ništa ne čini, ničemu ne teži, samo se kreće, a pri tome je okružen drugim ljudima, koji se isto tako samo kreću. I, zato mora biti sretan.
12. Logično je onda da tu sreću i pokaže, kao što je sebi i drugima pokazuje i ona moja gospođa. Zato sam se odlučio ugledati na nju: hodam ulicom s rukama u džepovima, glasno zviždućem, i bude mi lijepo. Gotovo da sam sretan.

Pavao Pavličić (kolumna *Ulicama kružim* u časopisu „Vijenac“)

1. Objasnite svojim riječima sljedeće pojmove: [5 bodova]
 - a) *cupka* (2) *Lagano poskakuje prilikom hoda, gotovo kao da pleše. Tako obično ulicom hodaju mala djeca.*
 - b) *nelogično* (6) *Ono što nije logično, ono što se opire zakonima logike.*

- c) „vedro gleda na stvari“ (3) *Gledati na stvari s veselog i pozitivnog stajališta, biti dobre volje; suprotno od tmurno ili negativno gledati na stvari.*
- d) „prebirati po uspomenama“ (5) *Ići kroz vlastite uspomene, prisjećati se stvari koju su nam se dogodile.*
- e) „poljuljati u uvjerenju“ (7) *Narušiti naše uvjerenje, učiniti da ono više nije tako čvrsto kao što je bilo dotad.*

2. Opišite, na temelju teksta, gospođu o kojoj se u njemu govori [5 bodova]

Iako gospođa više nije mlada, gotovo joj je osamdeset godina, pokreti su joj još uvijek živahni, oči joj stalno kruže naokolo, a glava joj se okreće za svakim zanimljivim prizorom. Dok hoda ulicom, autora podsjeća na djevojčicu jer maše torbicom, poput djeteta cupka u hodu i vedro se smješka kad god ugleda nešto što je zabavi ili raznježi. Čini se kao da više nema briga i zato ima vedar pogled na stvari i uživa dok hoda po pločniku. Čini se sretna.

3. Autor kaže kako gospođa o kojoj se u tekstu govori nije jedina sretna osoba na koju se na ulici može naići. Kakvi su se još ljudi na ulici autoru učinili sretnima? Opišite ih! [5 bodova]

Autoru se sretnima čine i neki mladi parovi što ih viđa na ulici, sreća im se vidi u očima i pokretima te im se čini da sve oko njih svjedoči o njihovoj ljubavi. Sretnima su se autoru učinili i stariji ljudi što stoje na ulici i razgovaraju, pričaju viceve ili se prisjećaju zajedničkih pustolovina. Dok tapšaju jedni druge po ramenu, vidi se da su sretni.

4. Opišite, na temelju teksta, zbog čega autor smatra da o sreći nije moguće razmišljati u krugu obitelji ili prijatelja? [5 bodova]

Autor smatra da o sreći nije moguće razmišljati u krugu obitelji i prijatelja zato što njih predobro poznajemo i znamo da oni nisu sretni čak ni onda kad tako izgledaju, znamo da iza njihovih radosnih lica uvijek postoji neka briga i sumnja. Slično je i s prijateljima, budući da nam oni povjeravaju svoje životne nevolje, znamo da ne mogu biti sretni i stoga bismo mogli posumnjati u njihov zdrav razum ako nam se učini da su sretni.

5. Objasnite, na temelju teksta, zbog čega je baš ulica najprimjerenije mjesto za razmišljanje o sreći i za njezino pokazivanje? [5 bodova]

Ulica je najprimjerenije mjesto za razmišljanje o sreći i njezino pokazivanje zato što na ulici čovjek nije nigdje, nego se kreće između dva mjesta. Na tim dvama mjestima možda i ima brige i tjeskobe, ali na ulici ih nema. Na ulici je čovjek sretan. Ulica je čista sloboda, tu se čovjek osjeća kao bačena lopta što slobodno leti, kao strijela iz luka, kao jabuka što pada sa stabla ispunivši svoju svrhu. Na ulici čovjek ništa ne čini, ničemu ne teži, samo se kreće, a pri tome je okružen drugim ljudima, koji se isto tako samo kreću.

6. U 6. odlomku autor kaže kako „upravo po odnosu prema sreći razlikujemo dobru umjetnost od loše: tamo gdje se u sreću sumnja, imamo posla s pravom umjetnošću, a tamo gdje se u nju vjeruje, zacijelo je posrijedi kič.“ Slažete li se s ovom autorovom tvrdnjom? Mislite li da je samo umjetnost koja se bavi nesrećom i sumnja u postojanje sreće prava umjetnost? Objasnite svoje mišljenje. [5 bodova]

Slažem se s autorovom tvrdnjom – život se ne sastoji samo od sretnih trenutaka, a još je manje savršen, a umjetnost kao imitacija života to mora odražavati. Ne postoji savršena osoba, griješiti je ljudski, ne postoji vječno nasmijana i radosna osoba, pa takvi svakako moraju biti i književni likovi, inače im čitatelji neće vjerovati.

Ne slažem se s autorovom tvrdnjom – život je težak, nepravedan i prepun problema, a umjetnička djela u takvim okolnostima mogu biti naš prozor u neki bolji i sretniji svijet i kao takva nas mogu opustiti i uveseliti. Najteže je nasmijati ljude i zato ne bih rekla da umjetnička djela koja slave veselu i pozitivnu stranu života nisu prava umjetnost, upravo suprotno.

Slažem se s autorom – samo umjetnička djela nadahnuta nesrećom mogu nam ponuditi pravu utjehu, pročišćenje i dotaknuti najdublje dijelove naše duše, posebice kad je bolno iskustvo koje opisuju vrlo blisko našem.

2. dio

[30 bodova]

U 11. odlomku autor zaključuje: „Sreća nije stanje, nego je trenutak.“

Što mislite, što autor pod time misli? Slažete li se s njegovim zaključkom? Svoja razmišljanja iznesite u komentaru (minimalno 100 riječi).

Autor time želi reći da sreća nije glavni cilj kojemu bismo svi trebali težiti, jer sreća nije dugotrajno stanje, nego se ona nalazi u trenucima, kojima bismo se trebali znati prepustiti. U svakodnevnom životu nerijetko razmišljamo o prošlosti ili budućnosti te zbog njih brinemo. To je pogrešno jer ih ionako ne možemo promijeniti. Stoga bismo se trebali znati opustiti i prepustiti trenutku, odnosno sadašnjosti, jer je ona jedino što doista imamo. Zbog brzog života brojni trenuci nam neprimjetno iskliznu pa se često ne možemo ni sjetiti kako nam je dan prošao. I onda u takvim okolnostima tražimo sreću i čudimo se kako je ne uspijevamo pronaći. Sreća je znati uživati u trenutku, u svakom trenutku života.

3. dio

[40 bodova]

Napišite esej (minimalno 300 riječi) o jednoj od sljedećih tema:

1. „Vječna sreća! Nema živog čovjeka koji bi to mogao podnijeti; to bi bio pakao na zemlji.“ – George Bernard Shaw
2. Sreća je u putovanju, a ne u cilju

